

HISTORIEN I BILLEDET

Typografer kom kongen til hjælp

KONGERØGELSE: En "løgagtig og uforskammet" skribent fulgte i hælene på kongefamilien i 1908

Af Orla Poulsen
Lokalhistorisk Arkiv
for Thisted Kommune

THISTED: Nu kan man ikke vide, hvordan kongelige ånder lattet op, men hvis det er ligesom vi andre, så kan man måske godt forstå den lettelse, der greb kong Frederik VIII, hans familie og landets konseilspræsident (statsminister), da de københavnske typografer - af andre årsager - nedlagde arbejdet i august 1908. Med ét slag blev man det radikale Politikens korrespondent Andreas Vinding og hans "uforskammede" kvit. Reportagen fra Thy blev den sidste.

Under pseudonymet Per Pryd havde han dækket den kongelige familie på dens rejse med tog og skib gennem det jyske i juli og august 1908, og han fulgte hverken den slagne landevej eller de skrevne og uskrevne regler for kongerøgelse. Han så og hørte det samme som andre korrespondenter, men i modsætning til dem bragte han det videre til sine læsere. Uden filter og royale omskrivninger. Og med et ironisk glimt i øjet.

Lasst i dag virker det uskyldigt. Det blev imidlertid dengang for 101 år siden betragtet som en grov krænkelse af datidens takt og tone. Men han repræsenterede en radikal avis, der gik i kødet på kongehus, partiet Højre og Venstremænd, konseilspræsidenten J.C. Christensen, der var ærkefjenden. For J.C. Christensen var højdepunktet kongefamiliens besøg i hjemmet i Hee, hvor Andreas Vinding observerede en tavle med inskriptionen "Bed og arbejd" over døren til soveværelset. I dagligstuen havde J.C. Christensen ophængt et billede af sig selv under kongens portræt. Det var i dagbogen, at konseils-

KONGEN HILSER på veteranerne fra 1864, der har taget opstilling på havnen foran toldboden.

Foto: Lokalhistorisk Arkiv

præsidenten og den vestjyske degn karakteriserede den københavnske skribents skrivi som "løgagtig og uforskammet".

Ikke nogen helt ringe Bagage

Først på formiddagen onsdag 29. juli havde Politikens medarbejder befundet sig på Københavns Hovedbanegård. "Det var ikke nogen helt ringe Bagage, Kongefamilien havde med, da den tiltraadte Jyllandsrejsen. Tre store Vognmandslæs fyldte de mange Kuffter og Kister, Æsker og Tasker. En gammel, jernbeslaaet, grønmalet Fyrretræskasse sagdes at være fyldt med Ordener.

Paa Stationen var mødt alle de Herrer, der ved saadanne Lejligheder plejer at være til

stede. Vi saa, hvorledes Kongen sagde Farvel til General Lütken og Oberst Sønderøxe, mens Dronningen fik mange smukke Ønsker med paa Vejen af Kommandør Hovgaard og Eugen Petersen. Kmhr. Herbst trykkede Prins Gustav varmt i Haanden og Prinsesse Dagmar tog en rørende Afsked med J.C. Christensen, indtil han allerunderdanigst gjorde Prinsessen opmærksom paa, at han selv skulde med. Dronningen gik først ind i Kongevaggonen, derpaa Kongen. Da alle var komne til Sæde, gled Toget lydløst bort fra Perronen, ført af de højeste Jernbanemænd. Blot de nu holder Øje med det vigtigste og ikke gaar hen og lader den jernbeslaaede Grønmaalede staa paa en af Mellemstatio-

nerne".

Det skete dog ikke. Det læser man i reportagen fra besøget i Nykøbing Mors. At man her også ventede kongelige erkendtligheder, gjorde Andreas Vinding klart, da han entusiastisk bemærkede, at allerede da skibet nærmede sig havnen, "begyndte Knaphullerne at gabe som sultne Skaldyr". Dagen efter nåede kongefamilien til Thisted, hvor kongen blandt andet besøgte "Kirken, Skolen, Asylt og Museet, hvor han nær var kørt forbi, dersom en ung Dame ikke havde viftet ham tilbage med en Rosenbuket".

Kongehusets image

Jyllandsrejsen havde til formål at forbedre kongehusets image. Siden provisorieårene i slutningen af 1800-tallet havde monarkiet ikke været i høj kurs blandt de jyske bønder, og for at undgå pinlige optrin havde kongehuset derfor ikke været meget for at rejse ud blandt folket. Kongeparret kunne snart fejre 40 års bryllupsdag. Der var derfor en god anledning til at bringe kongemagt og landbefolkning tættere sammen. Politisk kunne J.C. Christensen se en fordel i rejsen. Kong Frederik havde to gange tidligere besøgt Thisted. Det var i 1864 og i 1882, da Thybanen blev åbnet. Dronning Louise havde været med ved festlighederne langs Thybanen.

På denne baggrund var det et skår i glæden, at den kø-

kæmpesvind. En måned efter kongens Jyllandsrejse meldte J.C. Christensens tidligere justitsminister sig selv til politiet - og rev konseilspræsidenten med i faldet.

Hver Dag er en Festdag

I Thy var alt ved det gamle en måned tidligere. I Thisted Amts Tidende og Thisted Amtsavis. Alt var fryd og gammen - ja, idel glæde. Fra dem højt på strået og dem længere nede. Eller som amtmand, kammerherre Simony, udtrykte det ved en fest i Plantagen i Thisted, i Christiansgave, hvor en "uhyre Menneskemængde" havde forsamlet sig: "Hver Dag er en Festdag, da vi har vor elskede Konge og Dronning iblandt os".

Samme Simony og borgmester Bloch understregede efter besøget i Thy - der også havde omfattet en automobilfærd til Vorupør med spadseretur på det nye moleanlæg - hengivenheden i et takketelegram:

"Til Kongen, Kongeskibet "Dannebrog": Thisted Amtsraad og Byraad tillader sig i dybeste Underdanighed for Deres Majestæt at frembære en hjertelig Tak for den uforglemmelige Dag, Deres Majestæter beredte Befolkningen ved Deres Besøg i Thisted. Allerunderdanigst Si-mony Bloch".

Nu 101 år efter ser kongerøgelse ikke ud til at være aftagende. Af og til endda tværtimod. Det påstås, at ordene er blevet andre, men at det kun har noget med sprogets udvikling at gøre, for det er egentlig det samme, der bliver sagt og skrevet. De samme (onde) ånder tilføjer, at det jo kan komme an på en prøve, når Hendes Majestæt Dronning Margrethe og Prinsgemalen kommer på besøg i Thisted til september.

DEN ROYALE køretur med "automobiltoget" gennem Storgade blev forevigtet på et postkort.

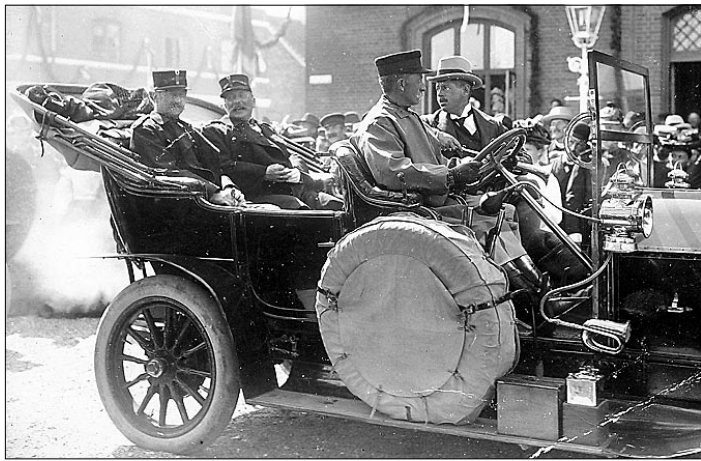
Foto: Lokalhistorisk Arkiv.

med det sidste stik mod konseilspræsidenten og hans regering. Han var ganske vist forhindret i at komme til orde, men han lå ikke på den lade side, og da spalterne atter åbnede sig, kunne han bringe nyheden om Alberts

FAKTA

HISTORIEN I BILLEDET – BILLEDET I HISTORIEN

- Har du gamle film eller fotografier? Så er Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune interesseret.
- Arkivet opfordrer derfor sammen med Thisted Dagblad thyboer og hannæsboer til at kigge efter i skuffer og andre gemmer efter spændende lokalhistorisk materiale.
- Billeder og film kan indleveres til Lokalhistorisk Arkiv både i Hurup på biblioteket og i Thisted i J.P. Jacobsens hus.
- Arkivet scanner de gamle billeder ind og kan også sagtens bruge billeder, man selv har scannet ind i ordentlig teknisk kvalitet.
- Rubrikken "Historien i billedet" optræder jævnligt i Thisted Dagblad i håbet om, at det øger billedbidragene til Lokalhistorisk Arkiv.

OG SÅ går turen videre rundt i Thy i automobil – den nye mole i Vorupør er et af målene for køreturen. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.